

LUDWIG VAN BEETHOVEN

(1770-1827)

Bestecilerin en büyüğü Ludwig van Beethoven 1770'te Almanya'nın Bonn kentinde doğdu. Yeteneğini çok küçük yaşlarda gösterdi; yayımlanan ilk bestelerini 1783 yılında yaptı. Gençlik çağlarında Viyana'yı ziyaret etti ve burada Mozart'a takdim edildi, ancak tanışıklıkları pek kısa sürdü. 1792'de Beethoven tekrar Viyana'ya gitti; o zamanların en önde gelen Viyanalı bestecisi olan Haydn ile bir süre çalıştı. (Mozart bir önceki yıl ölmüştü) Beethoven hayatının geri kalan kısmını o dönemde dünya müziğinin başkenti olan Viyana'da geçirecekti.

Beethoven'ın bir piyanist olarak sergilediği olağanüstü yetkinlik herkesi etkiledi; hem yorumcu hem de öğretmen olarak başan gösteriyordu. Kısa bir süre sonra üretken bir besteci de oldu. Yirmili yaşlarının ortalarından itibaren eserleri ilgiyle karşılandı ve onları yayıncılara satmakta hiç zorlanmadı.

Beethoven yirmili yaşlarının sonlarına yaklaştığında sağırlığının ilk işaretleri belirmeye başlamıştı. Genç besteci, tahmin edilebileceği gibi, geleceğini tehdit eden bu olumsuz gelişmeden son derece rahatsız oldu. Bir süre intihana bile düşündü.

1802-1815 arasındaki yıllar, bazen Beethoven'ın meslek hayatının orta dönemi olarak değerlendirilir. Bu aralıkta sağırlığı devamlı ilerlediği için toplum hayatından çekilmeye başladı. Genç kadınlarla birkaç romantik ilişkisi olduysa da hepsi mutsuzlukla sonuçlandı ve hiç evlenmedi.

Beethoven müzik alanında üretkenliğini sürdürüyordu. Ancak yıllar geçtikçe, gününün dinleyicisinin beğenisini kazanabilecek eserler ortaya koymaya giderek daha az önem verirdi. Yine de başarısı devam etti.

Kırklı yaşlarının sonlarında Beethoven tamamen sağır oldu. Bunun sonucunda artık konser vermedi ve toplum hayatından iyice kendisini çekti. Daha az sayıda ve anlaşılması daha zor eserler ortaya koydu. Artık sadece kendisi ve geleceğin ideal dinleyicisi için beste yapıyordu. Bir eleştirmene, "Bunlar size göre değil, daha sonraki bir çağ için," dediği söylenir.

Gelmiş geçmiş en yetenekli bestecilerden birinin sağırılık gibi bir engele yakalanması kaderin en acımasız ironilerinden biridir. Beethoven, insanüstü bir irade gücüyle, sağırlığına rağmen bestelerinin niteliğini koruyabilmiş olsaydı, bu yüreklendirici ve neredeyse inanılmayacak kadar şaşkınlık uyandıran bir durum olurdu. Ama gerçek bu kurgusal durumdan daha da gariptir: Beethoven tam anlamıyla sağır olduğu dönemde daha önce yapmış olduğu bestelere eşdeğer beste yapmanın çok ötesine gitti. Bu son dönemlerde ürettiği eserler genellikle "başyapıtları" kabul edilir. Viyana'da 1827'de, elli yedi yaşında öldü.

Beethoven'in çok sayıdaki eserleri arasında; dokuz senfoni otuz iki piyano sonatı, beş piyano konçertosu, piyano ve keman için on sonat, bir dizi muhteşem yaylı çalgılar dörtlüsü, insan sesi üzerine kurulmuş besteler, sahne müzikleri ve daha birçokları sayılabilir. Ancak, eserlerinin niceliğinden daha önemli olan, bu eserlerin niteliğidir. Yapıdan, duygu yoğunluğuyla mkemmek bir tasannu ustaca kaynaştı. Beethoven enstrümental müziğin artık, ikinci derecede önem taşıyan bir sanat olmadığını göstermiş ve eserleri de bu tür müziği sanatın en yüksek düzeyine taşımıştır.

Beethoven kendinden sonra gelen ve aralarında Brahms, Wagner, Schubert ve Tchaikovsky gibi farklı üsluba sahip kişilerin de bulunduğu birçok besteci tilerinde büyük etkiye sahiptir. Berlioz, Gustav Mahler, Richard Straus ve daha birçoklarının da yollarını açmıştır.

Beethoven'in bu listede yer alan müzisyenlere göre en üst sırada olması gerektiği apaçıktır. Johann Sabestian Bach saygınlık açısından kendiriyle eşdeğer olmakla birlikte, Beethoven'in eserleri Bach'ın eserlerine göre daha yaygın olarak ve daha fazla dinlenilmektedir. Dahası, Beethoven'm getirmiş olduğu sayısız yenilikler, müzikte daha sonra ortaya çıkan gelişmeler üzerinde Bach'ın eserlerinin yapmış olduğundan daha derin etki yapmıştır

Siyasal ve ahlaki düşünceler sözle müzikle edilebildiklerinden daha açık ifade edilebilir ve bundan dolayı edebiyat müziğe göre daha etkili bir sanat dalıdır. Bu nedenledir ki Beethoven, müzik tarihinde seçkin bir kişilik olmakla birlikte, Shakespeare'den daha alt sıraya yerleştirilmiştir Beethoven ve Michelangelo karşılaştırırken ise, insanların çoğunun resim ya da heykellere bakarak geçirdikleri zamandan daha fazlasını müzik dinleyerek geçirdikleri gerçeğinden etkilendim. Bu nedenle, kendi alanlarında aynı derecede seçkin olmalarına rağmen, bestecilerin ressam ya da heykeltıraşlara göre genelde daha etkili olduklarını düşünüyorum. Her durumda, Beethoven'i hem Shakespeare ve hem de Mikelanj'dan eşit mesafede bir yere yerleştirmek uygun görünmektedir.

Kaynak: Michael H. Hart, Dünya Tarihine Yön Veren En Etkin 100, Neden Kitap Yayıncılık, İstanbul, 2008.